

ความจริงนี้เป็นสิ่งที่ปัญญาชนยอมรับและไม่คัดค้าน ส่วนคนที่ค้านความจริงคือคนพาล (พาล แปลว่า อับปัญญาหรือโง่เขลา)

แต่ปัญหาที่ทำให้เราไม่เกิดปัญญาก็คือ "เราไม่ยอมรับความจริง" คือเราไม่ยอมคิดหาเหตุผลตามความเป็นจริง แต่เรากลับไปใช้ "ความเชื่อ" แทน ซึ่งความเชื่อนั้นเป็นเพียง "ความมั่นใจว่าเป็นความจริง" เท่านั้น อย่างเช่น เราไปเชื่อว่า จิตใจของเราเป็นอิตตาที่สามารถออกจากร่างกายที่ตายไปแล้วเพื่อไปเกิดยังร่างกายใหม่ๆ ได้ ซึ่งเราก็มั่นใจว่ามันเป็นอย่างนี้เพราะมีตำรามายืนยันหรือมีบุคคลที่น่าเชื่อถือมายืนยัน เป็นต้น ซึ่งความเชื่อนี้เองที่มาปิดกั้นไม่ให้เราเกิดปัญญาและทำให้เรากลายเป็นคนพาล ดังนั้นถ้าเรายังยึดติดในความเชื่ออย่างนี้อยู่ ก็ไม่มีทางที่เราจะศึกษาให้เกิดปัญญาตามหลักพุทธศาสนาได้

๕. ชั้นที่ ๕ คืออะไร?

ชั้นที่ ๕ แปลว่า กลุ่ม, กอง, ส่วน โดยชีวิตของเรานี้ประกอบด้วยด้วยส่วน ๕ ส่วนที่เรียกว่า ชั้นที่ ๕ (ถ้าจะเรียกแต่ละชั้น ให้ถูกต้อง จะต้องมีคำว่า "ชั้น" มาต่อท้ายด้วยเสมอ แต่เราไม่นิยมเพราะมันยาว) อันได้แก่

(๑) รูป คือส่วนที่เป็นวัตถุ อันได้แก่ร่างกายและอวัยวะทั้งหลายที่ประกอบขึ้นมาเป็นร่างกาย ซึ่งสรุปแล้วร่างกายนี้เกิดมาจากธาตุทางวัตถุ ๔ อย่าง คือ ธาตุดิน (ของแข็ง), ธาตุน้ำ (ของเหลว) ธาตุไฟ (ความร้อน), ธาตุลม (ก๊าซ) มาปรุงแต่ง (ร่วมกันทำ) ให้เกิดขึ้น โดยร่างกายที่ยังคืออยู่ (คือยังไม่ตาย) จะมีระบบประสาทอยู่ ๖ จุด คือ ตา, หู, จมูก, ลิ้น, กาย, ใจ (สมอง) เพื่อเอาไว้ติดต่อกับธรรมชาติภายนอก ๖ อย่าง อันได้แก่ รูป, เสียง, กลิ่น, รส, สิ่งสัมผัสกาย (เย็น, ร้อน, อ่อน, แข็ง), สิ่งสัมผัสใจ (คือทุกสิ่งที่เกิดขึ้นกับจิตใจ)

(๒) วิญญาณ คือส่วนที่เป็น "การรับรู้" จากการที่ระบบประสาทของร่างกายได้ติดต่อกับธรรมชาติภายนอกที่ตรงกัน เช่น เมื่อตาได้ติดต่อกับรูป ก็จะเกิดวิญญาณทางตา

และเมื่อมีสติและสัมปชัญญะต่อเนื่องก็จะทำให้เกิดเป็นสมาธิขึ้นมาได้โดยอัตโนมัติอย่างง่ายๆในเวลาไม่กี่นาที

โดยสมาธิระดับรูปภูมามีอยู่ ๔ ชั้น คือ

ฌานที่ ๑ มีองค์ประกอบคือ วิตก, วิจารณ์, ปีติ, สุข, เอกัคคตา

ฌานที่ ๒ มีองค์ประกอบคือ ปีติ, สุข, เอกัคคตา

ฌานที่ ๓ มีองค์ประกอบคือ สุข, เอกัคคตา

ฌานที่ ๔ มีองค์ประกอบคือ อุเบกขา, เอกัคคตา

หมายเหตุ. วิตก คือ การที่จิตของเรากำลังจดจ่ออยู่กับสิ่งที่เรากำหนดอยู่, วิจารณ์

คือ การที่จิตของเรากำลังซึมซาบหรือเคล้าเคลียหรือระแวงระว่างอยู่กับสิ่งที่เรากำหนดอยู่, ปีติ คือ ความอิ่มใจหรือความตื่นเต้นเมื่อเราได้พบสิ่งใหม่, สุข คือ ความสุขที่สงบ, เอกัคคตา คือ การที่มีองค์ประกอบเหล่านี้รวมเป็นหนึ่งเดียว

เมื่อเรามีสติคอยระวังไม่ให้กิเลสและนิวรณ์เกิดขึ้นมาได้สักระยะแล้ว จิตของเราก็เข้าสู่ฌานที่ ๑ ซึ่งมีการจดจ่อและซึมซาบอยู่กับสิ่งที่กำหนดรู้อยู่ตลอดเวลา รวมทั้งจะเกิดปีติและความสุขสงบรวมอยู่เป็นหนึ่งเดียว

เมื่ออยู่ในฌานที่ ๑ นานๆแล้ววิตกและวิจารณ์ก็จะดับหายไปเพราะชำนาญแล้ว จึงเหลือเพียงปีติ, สุข, เอกัคคตา จิตก็จะเลื่อนเป็น ฌานที่ ๒

เมื่ออยู่ในฌานที่ ๒ นานๆแล้วปีติก็จะหายไปเพราะมันจืดแล้ว ไม่ตื่นเต้นแล้ว ก็จะเหลือเพียง สุขกับเอกัคคตา จิตก็จะเลื่อนเป็น ฌานที่ ๓

เมื่ออยู่ในฌานที่ ๓ นานๆ สุขก็จะหายไปอีกเพราะจิตมันเบือสุขแล้ว จิตก็จะมีอุเบกขา คือความรู้สึกกลางๆระหว่างสุขเวทนาและทุกข์เวทนา กับ เอกัคคตา จิตก็จะเลื่อนเป็น ฌานที่ ๔ ซึ่งจิตขณะที่อยู่ในรูปฌานที่ ๔ นี้เองที่เป็นจิตที่บริสุทธิ์จากกิเลสและนิวรณ์อย่างสูงสุด (ชั่วคราว) และนิพพานสูงสุดก็จะปรากฏแก่จิตของเราทันที (แม้เพียงชั่วคราว)